

BIBELENS UFEILBARLIGHET

Kan Bibelen ta feil?

BIBELENS UFEILBARLIGHET:

(Bibelen har vist seg å være historisk troverdig, er den best bevarte teksten fra oldtiden, består av de riktige bøkene og har et profetisk innhold.)

1. Bibelen er inspirert av Gud.
2. Gud kan ikke ta feil.
3. Bibelen er ufeilbarlig.

Men hva/hvem var inspirert?

1) De originale manuskriptene, 2) selve teksten eller 3) forfatterne?

Hvordan skjedde det egentlig?

BIBELENS UFEILBARLIGHET

Hva defineres som en feil?

Biblical Contradictions

It is a central dogma of all fundamental Christians that the Bible is without error. They teach this conclusion by “reasoning” that god cannot be the author of false meaning and he cannot lie. Is this true? If written by a perfect being, then it must not contradict itself, as a collection of books written by different men at different times over many centuries would be expected to contradict each other.

With this in mind, let us have a look at the Bible on several subjects.

The Sabbath Day

“Remember the Sabbath day, to keep it holy.” — Exodus 20:8

“One man esteemeth one day above another: another esteemeth every day alike. Let every man be fully persuaded in his own mind.” — Romans 14:5

Resources

- ▶ What is Atheism?
- ▶ American History
- ▶ Ethics Without Gods
- ▶ Biblical Contradictions
- ▶ Did Jesus Exist?

BIBELENS UFEILBARLIGHET

Hva defineres som en feil?

Var Guds hensikt å kommunisere a) *frelse*, b) *frelse og historiske detaljer*, eller c) *troverdige informasjon om Jesus*?

Eventuelle feil må defineres ut fra dette.

NOEN AVKLARINGER:

- Om Bibelen *ikke* er ufeilbarlig, betyr ikke det at Gud ikke eksisterer, eller at Jesus aldri døde eller stod opp igjen.
- Siden Gud ikke bevarte Bibelen 100% feilfri, uten kopieringsfeil, er ikke Bibelens ufeilbarlighet nødvendig for at den kristne tro skal være sann.
- Det er ikke nødvendig å akseptere læren om Bibelens ufeilbarlighet for å bli frelst. Troen vår må være basert på Jesus.

BIBELSKE ARGUMENTER FOR UFEILBARLIGHET:

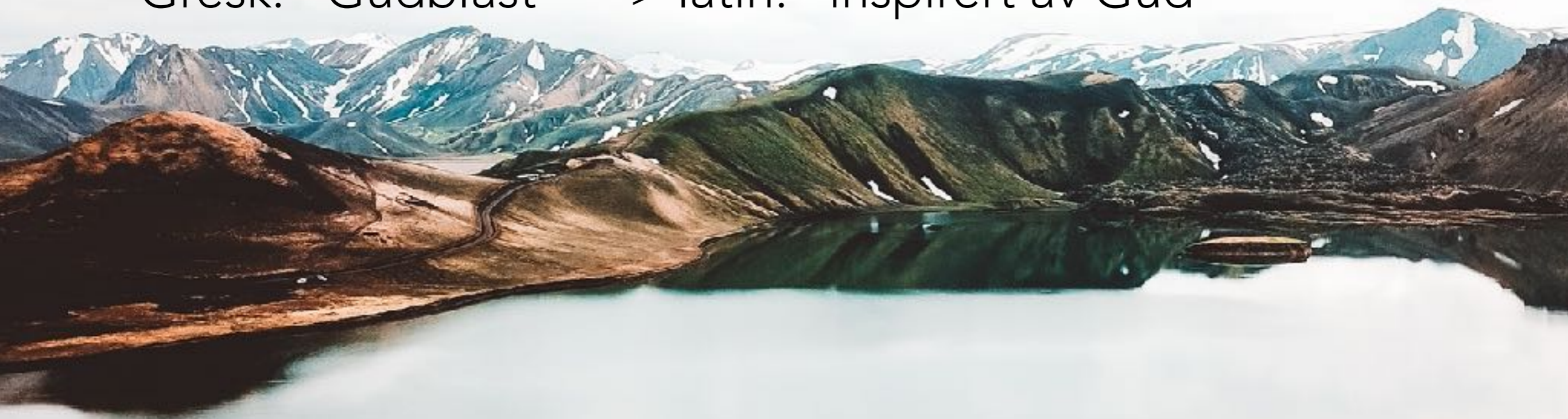

- *“Hver bok i Skriften er innblåst av Gud...” (2 Tim 3:16)*
- *“De som Guds ord kom til... og Skriften kan ikke gjøres ugyldig.” (Joh 10:35)*
- Argumenter fra GT basert på:
  - **verbtider:** *“Jeg er Abrahams Gud og Isaks Gud og Jakobs Gud! Han er ikke en Gud for døde, men for levende.” (Matt. 22:32)*
  - **enkeltord:** *“Jesus sa: Hvordan kan da David ved Ånden kalle ham herre? Han sier jo: Herren sa til min herre...” (Matt. 22:43-44)*
  - **entall/flertall:** *“Gud ga løftene til Abraham og hans ætt. Det står ikke "til dine ætter", som om det gjaldt mange, men det blir talt om én, "til din ætt", og det er Kristus.” (Gal. 3:16)*

HVA BETYR *INNBLÅST* I 2. TIM 3:16?

- “innåndet av Gud”, “God-breathed”, “breathed out by God”, “inspired”
- Gresk: “Gudblåst” —> latin: “inspirert av Gud”

Ordet brukes bare her, men Gud “blåser” andre steder også:

- 1. Mos 2, Apg 2:2...
- Guds Ånd er i Bibelen. Han blåser liv i ordene. På en måte blir det da egentlig hans egne ord.

BIBELN ER INSPIRERT AV GUD

- Gud veiledet de menneskelige forfatterne slik at det de skrev fritt var det som Gud ville kommunisere.
- Noen ganger ga Gud et budskap direkte (spesielt profetene i GT), mens f.eks. Lukasevangeliet og Apg er et resultat av grundig arbeid og kildebruk.
- På denne måten er Bibelen Guds ord gjennom menneskers ord.

KIRKENS TRADISJONELLE SYN:

- Klement av Roma (30-100): *“Den hellige ånds sanne utsagn”, “i dem har det ikke blitt skrevet noe som er urett eller falskt”.*
- Ireneus (120-202): *“fullkommen kunnskap om ethvert tema”* og *“ikke i stand til å komme med en falsk påstand”*
- Origenes (185-254): *“fullt inspirert av Den hellige ånd”*
- Augustin (354-430): *“jeg tror bestemt at ingen feil som kommer fra forfatteren finnes i noen av dem”*
- Enighet om at Bibelen var *inspirert* av Gud. Uenighet om hva de mente om *ufeilbarlighet*.
  - Gjaldt det *teksten* eller *Guds hensikt bak teksten*?
  - Skulle det tolkes *bokstavelig* eller *åndelig*?
- Også Luther og Calvin

LAUSANNEPAKTEN (1974)

“Vi fastholder både Det gamle- og Det nye testamentets guddommelige inspirasjon, sannhet og autoritet. I sin helhet er disse skrifter det eneste skrevne Guds ord, uten feil i alt det slår fast og den eneste ufeilbarlige norm for lære og liv.”

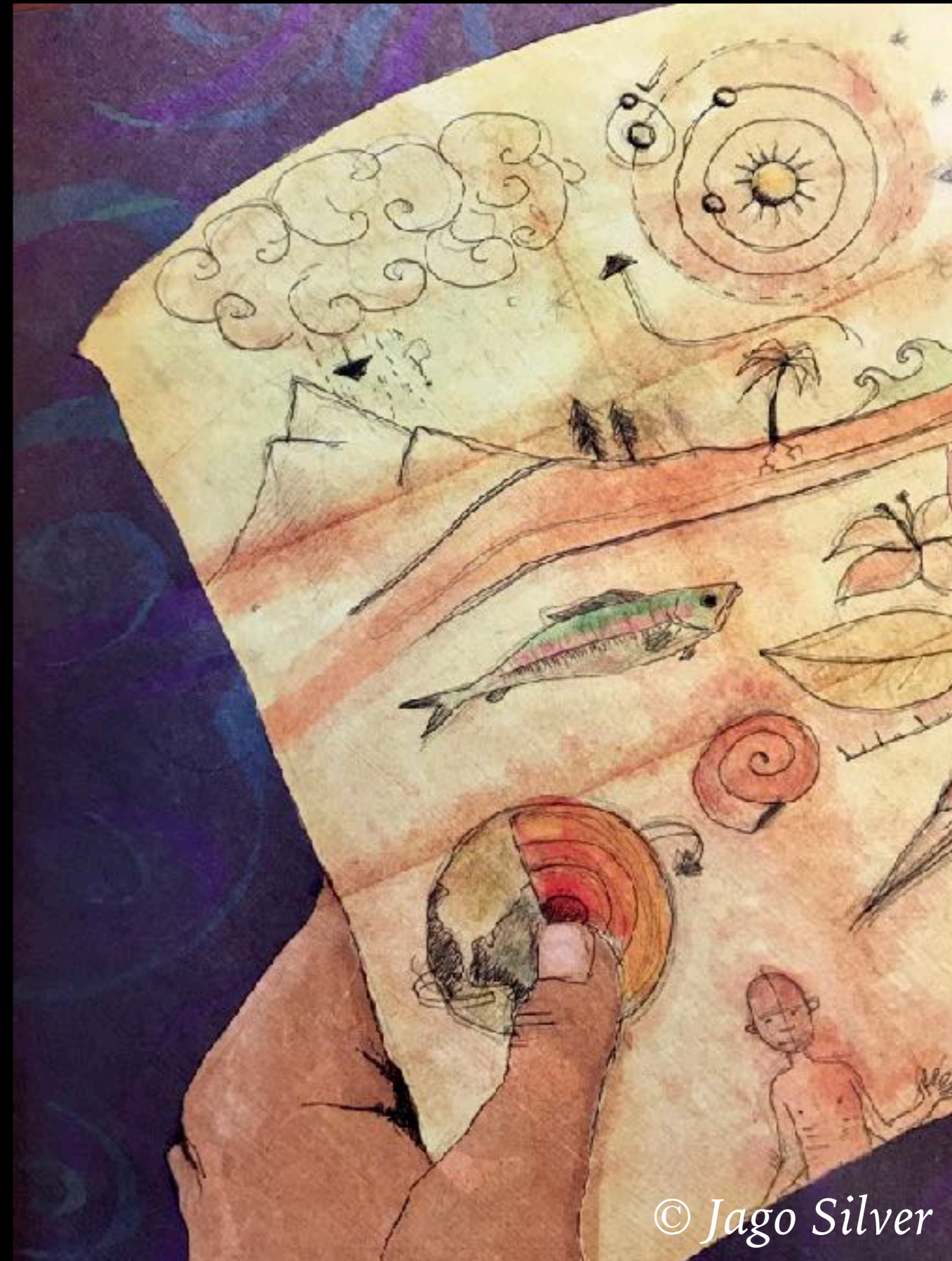
SJANGER...?

SJANGER...?

- ❖ Bibelsk historieskriving er ikke det samme som moderne historieskriving. De teologiske tolkningene er like viktige som selve hendelsene.
- ❖ Evangeliene er oldtidsbiografier, som ikke er det samme som moderne biografier.
- ❖ Å oppsummere og gjengi taler med egne ord er ikke en feil, men var helt vanlig i oldtiden.
- ❖ Uttrykket “jordens søyler” dukker bare opp i noen få **poetiske** tekster

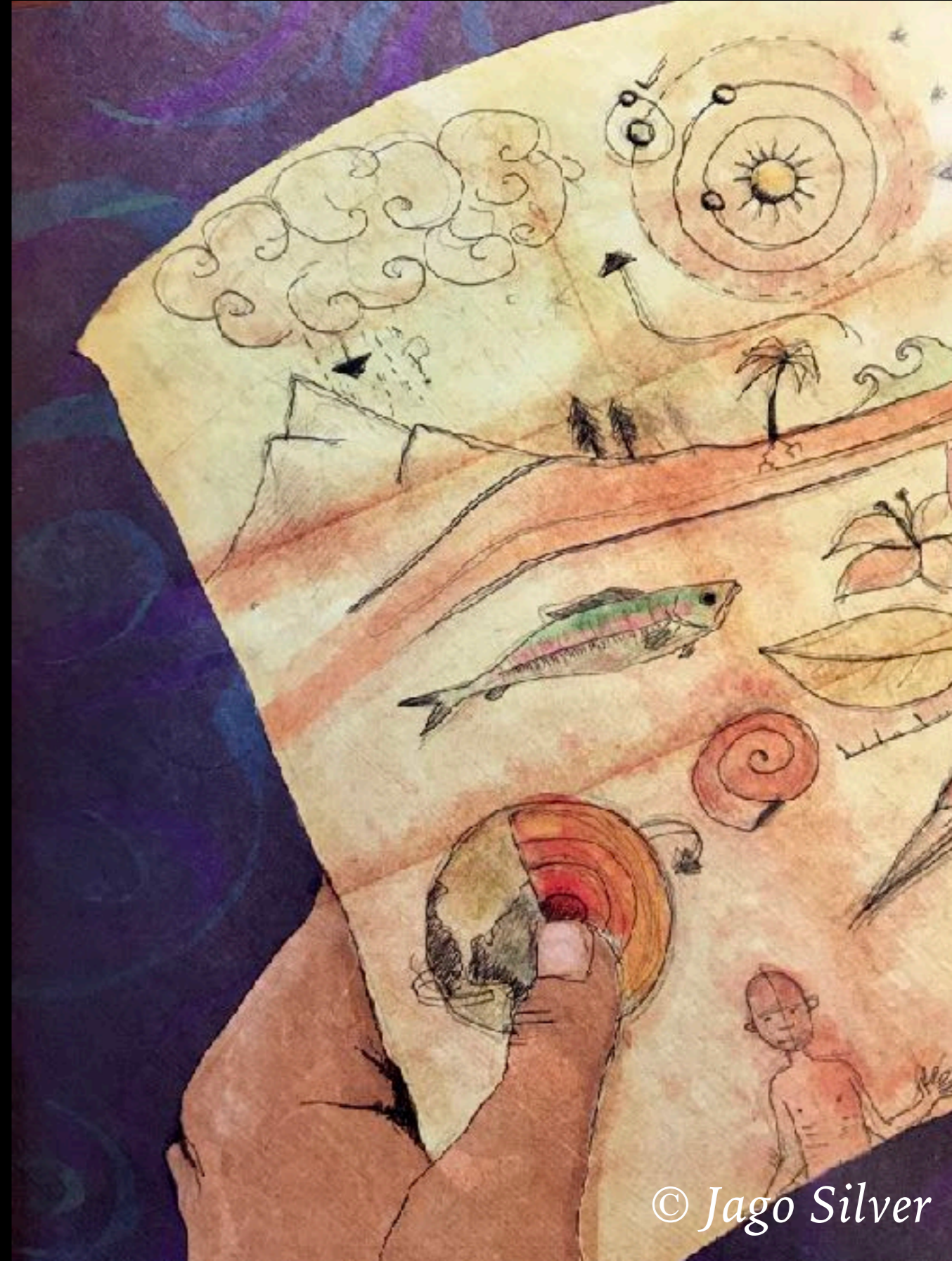
HVA SLAGS SJANGER ER 1. MOS 1?

1. **En vitenskapelig tekst?** Uten vitenskapelig språk...
2. **En narrativ?** Dvs. *historie* som ellers i Bibelen? Og derfor ment *bokstavelig*?
  - Typiske trekk av *fortellende tekst*: "og Gud sa...", "og det ble...", "og Gud kalte..." brukes 55x og er typisk for bibelske *narrativer*. Naturlig lese måte er derfor *kronologisk*.
  - Også uttrykk og struktur som er *uvanlig* for *narrativer*.
3. **Er det poesi?** Og vil det da si *symbolsk*? Den er poetisk, men har ingen *parallellismer*.
4. **Er det en "oldtidskosmologi"?** En mytisk tekst?

HVA SLAGS SJANGER ER 1. MOS 1?

- En fortellende tekst med opphøyd, halvpoetisk språk. (Edward Young)
- 'Opphøyd prosa-narrativ', med en 'kvasi-liturgisk' hensikt. (C. John Collins)
- En sammensatt sjanger. (Henri Blocher)

WHY ARE THERE DIFFERENCES IN THE GOSPELS?

WHAT WE CAN LEARN FROM
ANCIENT BIOGRAPHY

2017

MICHAEL R. LICONA

FOREWORD BY CRAIG A. EVANS

Copyrighted Material

VANLIGE FORFATTERGREP I OLDTIDENS HISTORIEVERK OG BIOGRAFIER:

- **OVERFØRING:** Èn persons ord eller handlinger tilskrives en annen person.
- **FORFLYTTING:** Hendelser rykkes opp fra sin originale kontekst og settes inn i en annen kontekst.

VANLIGE FORFATTERGREP I OLDTIDENS HISTORIEVERK OG BIOGRAFIER:

KOMPRIMERING: Historien forkortes ved at (unødvendige) ledd utelates. F.eks. tidsaspekt eller personer.

MARK 10:35-40 — MATT 20:20-23

- ▶ Markus: *Jakob og Johannes spør: "La oss få sitte ved siden av deg i din herlighet, den ene på din høyre side og den andre på din venstre."*
- ▶ Matteus: *Moren deres spør: "Si at disse to sønnene mine skal få sitte ved siden av deg i ditt rike, den ene på høyre og den andre på venstre side."*
- ▶ Mest sannsynlig har Markus *komprimert, overført* og utelatt moren, siden det egentlig er som om Jakob og Johannes spør selv.

JESUS ETTER OPPSTANDELSEN

- ▶ Luk 24:
  - ▶ v. 1-12: Jesu oppstandelse
  - ▶ v. 13-35: Emmaus-vandrerne ("samme dag")
  - ▶ v. 36-49: Jesus viser seg for disiplene ("mens de snakket om dette")
  - ▶ v. 50-53: Jesus farer opp til himmelen ("så førte han dem ut")
- ▶ Apg 1:3 - "I førti dager viste han seg for dem og talte om det som hører Guds rike til."
- ▶ Et tydelig eksempel på at Lukas *komprimerer* 40 dager til én dag i Luk 24.

VANLIGE FORFATTERGREP I OLDTIDENS HISTORIEVERK OG BIOGRAFIER:

SØKELYS: Fokuseres på en person slik at hans rolle i en scene er tydelig beskrevet, mens det utelates å nevne andre personer som også var involvert.

OPPSTANDELSEN

- ▶ Markus: Maria Magdalena, Maria Jakobs mor og Salome (3) oppdaget den tomme graven
- ▶ Matteus: Maria Magdalena og "den andre Maria" (2)
- ▶ Lukas: Maria Magdalena, Johanna, Maria Jakobs mor, "de andre kvinnene" (3++)
- ▶ Johannes: Maria Magdalena ("vi vet ikke hvor de har lagt ham", 20:2)
- ▶ Johannes har *søkelyset* på Maria Magdalena, siden han vet at de var flere.

TYPISK EKSEMPEL: HVORDAN DØDE SAUL?

- A. 1 Sam 31,4-6: Tok sitt eget liv
- B. 2 Sam 1,8-10: Av en amalekitt
- C. 2 Sam 21,12: Av filisterne
- D. 1 Krøn 10,13-14: Av Gud

Saul tok sitt eget liv. Siden det skjedde i en krig mot filisterne, kan de sies å ha drept ham, men til syvende og sist var det Gud som stod bak. Amalekittens historie kan utfylle forrige kapittel, men er mest sannsynlig løgn fordi han tror David vil belønne ham for det.

BIBELEN KAN SIES Å VÆRE UFEILBARLIG HVIS VI...

- a. ...tolker tekstene rett
- b. ...tar hensyn til sjanger og oldtidens litterære regler
- c. ...tar høyde for kopieringsfeil
- d. ...tar høyde for oversettelsesfeil
- e. ...er åpne for at det kan være vi som tar feil

“Hvis vi blir forvirret av en tilsynelatende motsetning i Skriften, er det ikke lov til å si: ‘Forfatteren av denne boken tar feil’. Enten er det en feil i manuskriptet, eller så er oversettelsen feil, eller så har du ikke forstått det.” (Augustin)

Feil eller ikke, Jesu død og oppstandelse er uansett den best bevitnede hendelsen i oldtiden.